

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ В УКРАЇНІ

Ляхін О. А., бакалавр

*Науковий керівник: Талавіра Є. В., к. е. н., доцент
Державний університет інфраструктури та технологій*

Виходячи з необхідності вступу України в систему міжнародних економічних відносин, перебудови економіки з використанням досвіду інших країн відносно ринкових перетворень, проблеми розвитку страхового ринку тісно пов'язані з соціально-економічною ситуацією в державі, фінансово-кредитною політикою, законодавчим та організаційним забезпеченням економічних реформ в Україні.

Однією з складових фінансової безпеки є безпека страхового ринку, яка представляє собою такий рівень забезпеченості страхових компаній фінансовими ресурсами, який би дав їм змогу в разі потреби відшкодувати обумовлені в договорах страхування збитки клієнтові забезпечити ефективне функціонування [3].

Продуманий фінансовий ризик-менеджмент дозволяє компаніям мінімізувати економічні та фінансові ризики. Страхування, як найбільш використовуваний метод перерозподілу ризиків, дозволяє не тільки захистити господарюючий суб'єкт від втрат активів, але і створити нову вартість компанії.

Відомо, що в світі страхуються три групи фінансових ризиків. Перша - кредитні ризики, до яких відносять ризики неповернення кредитів, коли страховиком виступає банк, і страхування відповідальності за неповернення кредиту або несвоєчасне погашення відсотків, де страхувальником є позичальник. Страхування кредитів може захищати інтереси продавця або кредитора в разі неплатоспроможності боржника або несплати боргу з інших причин і гарантує повернення грошей кредитору в разі неплатоспроможності дебітора.

Друга група - непрямі ризики втрати прибутку (наприклад, у зв'язку з псуванням майна), ризики додаткових витрат або втрати тимчасових доходів. Прикладом такого страхування може служити фінансовий ризик «перерви в діяльності підприємства». Цей ризик впливає з здійснених ризиків фізичного збитку майна, які привели до зупинки виробничих процесів, і викликаного цією подією недоотримання доходу/прибутку з одночасним несенням постійних і обов'язкових витрат підприємством.

Третя група - інвестиційні ризики, які виникають при вкладенні в цінні папери або коливаннях валютних курсів. До страхування інвестиційних ризиків відносять і титульне страхування - як ризик втрати права власності.

Загалом для оцінювання інвестиційної привабливості окремої господарської операції з позицій її ризиковості на основі стратегії уникнення ризиків можна використати таку фінансово-математичну модель:

Таблиця 1 - Фінансово-математична модель оцінювання привабливості господарських операцій

Оцінений ризик $> R_m$	господарська операція є непривабливою, оскільки ризик, який вона генерує, перевищує максимально прийнятний рівень ризику для суб'єкта господарювання R_m
Оцінений ризик $= R_m$	з позицій ризиковості господарська операція є нейтральною, оскільки фінансовий ризик, який вона генерує, ідентичний максимально прийнятному рівню ризику для суб'єкта господарювання R_m і, відповідно, остаток-не затвердження управлінського фінансового рішення залежить від інших факторів
Оцінений ризик $< R_m$	господарська операція є привабливою, оскільки ризик, який вона генерує, менший за максимально прийнятний рівень ризику для суб'єкта господарювання R_m

Страхові компанії, які займаються ризиковими видами страхування допомагають підприємцям відшкодувати виробничі витрати і витрати від стихійного лиха.

Щодо безпеки страхового ринку, то вона характеризується такими основними показниками (індикаторами), як: показник проникнення страхування (страхові премії до ВВП), %; рівень страхових виплат, %; частка довгострокового страхування, %; частка премій, що належить перестраховикам-нерезидентам (відносно валових премій), %; частка статутного капіталу, що належить нерезидентам у загальному обсязі сплачених статутних фондів всіх страховиків, %.

Загальна кількість страхових компаній станом на 30.06.2019 становила 249, у тому числі СК "life" – 26 компаній, СК "non-life" – 223 компанії, (станом на 30.06.2018 – 291 компанія, у тому числі СК "life" – 31 компанія, СК "non-life" – 260 компаній). Кількість страхових компаній продовжує тенденцію до зменшення, так станом на 30.06.2019 порівняно з аналогічною датою 2018 року, кількість компаній зменшилася на 42 СК (або на 14,4%).

Валові страхові премії, отримані страховиками при страхуванні

та перестрахованні ризиків від страхувальників та перестраховальників за I півріччя 2019 року, становили 27 291,1 млн. грн., з них: 10 157,9 млн. грн. (37,2%) – що надійшли від фізичних осіб; 17 133,2 млн. грн. (62,8) – що надійшли від юридичних осіб. За I півріччя 2018 року загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками, становила 23 425,3 млн. грн., з них: 8 570,2 млн. грн. (36,6%) – що надійшли від фізичних осіб; 14 855,1 млн. грн. (63,4) – що надійшли від юридичних осіб.

За I півріччя 2018 року сума отриманих страховиками валових премій з видів страхування, інших, ніж страхування життя становила 25 200,4 млн. грн. (або 92,3% від загальної суми страхових премій), а зі страхування життя – 2 090,7 млн. грн. (або 7,7% від загальної суми страхових премій) (Рисунок 1).

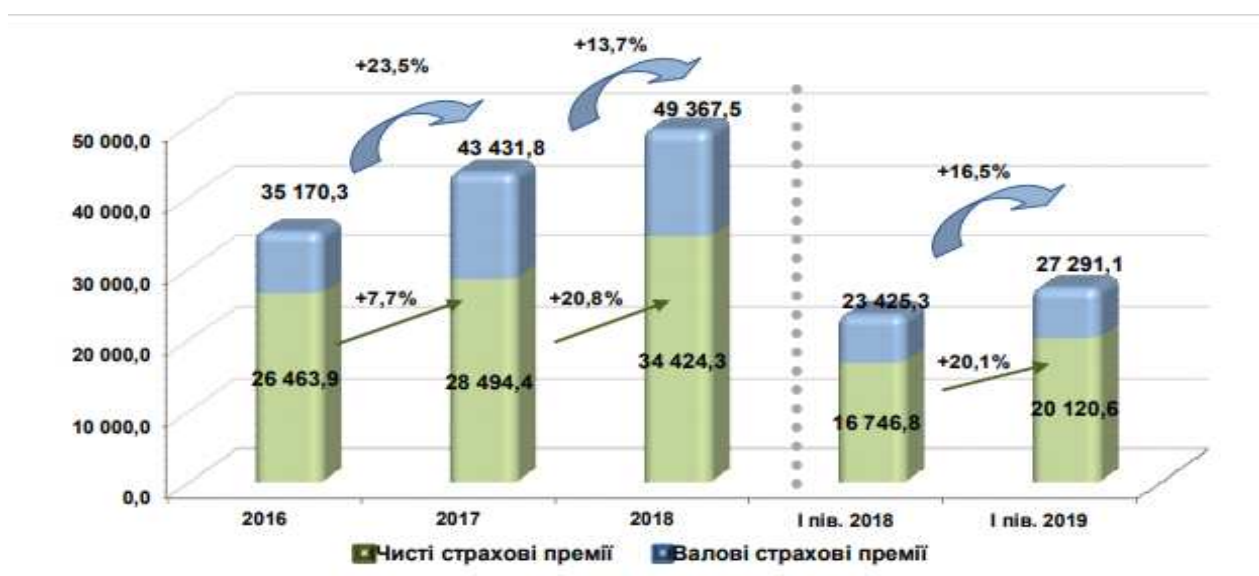

Рисунок 1 - Динаміка страхових премій за 2016-2018 рр., 1 півріччя 2019 р. (млн. грн.) [2].

У структурі страхових премій за видами страхування станом на 30.06.2019 р. найбільша питома вага належить таким видам страхування, як: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка»), медичне страхування (безперервне страхування здоров'я), страхування життя, страхування майна та страхування фінансових ризиків. (Рисунок 2).

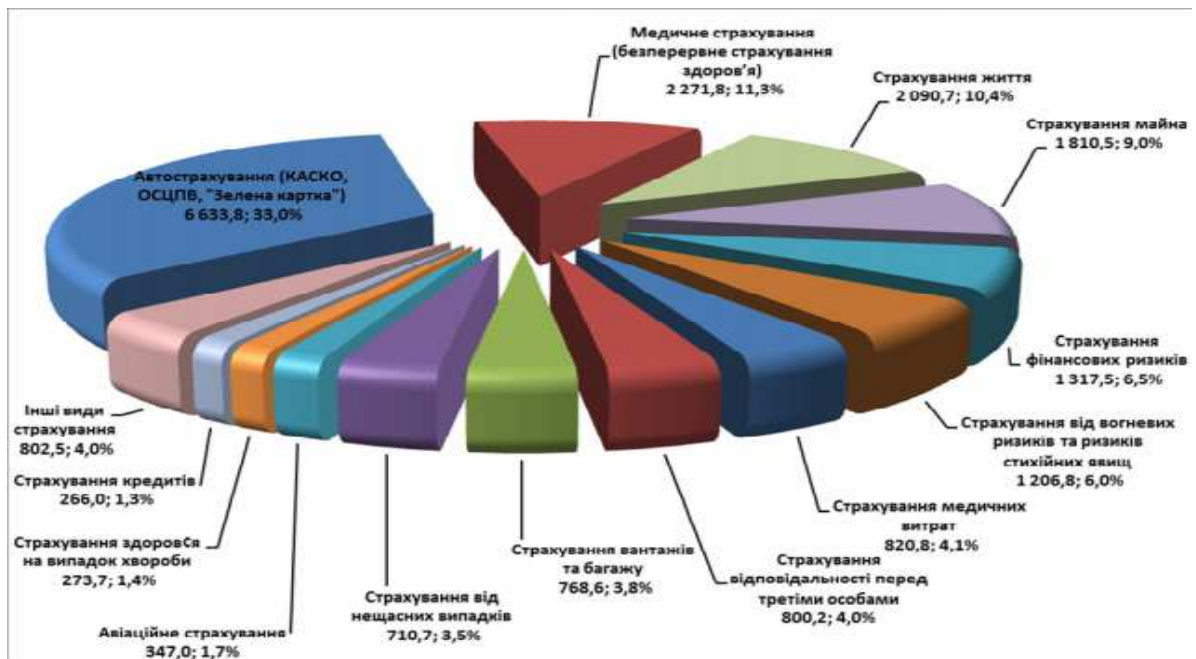

Рисунок 2 - Структура чистих страхових премій за видами страхування станом на 30.06.2019 (млн. грн.)[2].

Страхові компанії під час впровадження страхування фінансових ризиків на ринку України повинні більш чітко враховувати суть та особливості даного виду страхування, підготувати відповідне методичне та кадрове забезпечення. Врахування та впровадження пропонованих заходів дасть змогу страховим компаніям розвивати даний вид страхування в Україні та зробити його більш прибутковим. Страховий ринок потрібно зробити максимально доступним та прозорим для населення. Сьогоднішня ситуація в країні зумовила виникнення тривожних тенденцій, тому потрібно підвищити рівень захищеності населення, підприємств від різних груп ризиків.

Література.

1. Субачов І.І. Розвиток страхового ринку в Україні як фактору фінансової стабільності економіки / І.І. Субачов – К.: Фінанси України, 2010. – 11 с.
2. Страховий ринок України в 2019 році. Основні тренди у страхуванні. Страховий адвокат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.insa.com.ua>.
3. Шепілова В. Особливості страхування фінансових ризиків в Україні /В.Шепілова, Ю.Кваша//. – Схід, 2016, №4(88) - С.56-59.